

din Franța, Cipru, Cehia, Ungaria, Germania, Elveția, Spania, Italia, Brazilia, Chile, Venezuela, Olanda, Belgia, Slovenia, Suedia, Danemarca, China, Tailanda, Iran, Polonia și, evident, România).

Spectacolul *Furtuna* a avut premiera în cadrul Festivalului Internațional de Teatru pentru Copii și Tineret (octombrie 2008), organizat de instituția ieșeană. Cunoscutul text shakespearian a primit o înfățișare scenică specială, care îl face accesibil și copiilor. Replica unuia dintre personaje care zice că întreaga lume „e-un teatru de păpuși însuflețite” devine idee de spectacol. Jocul la vedere al actorilor, marionetele supradimensionate, muzica, mișcarea, imaginea scenică sunt mijloacele de expresie artistică cu care echipa de realizatori a jonglat. Montarea impresionează mai ales prin plastica sa vizuală realizată de eclerajul cu totul special. Adaptarea și regia: Bogdan Drăgulescu; scenografie: Daniela Drăgulescu; muzica: Liviu Prossi. Cu: Doina Iarcuczewicz (*Miranda, Gonzalo, Iris*), Viorel Vîrlan (*Prospero, Stefano*), Liliana Mavriș Vîrlan (*Sebastian, Ceres, Trinculo*), Adrian Buliga (*Caliban, Ferdinand*), Beatrice Volbea (*Ariel, Junona*), Emanuel Florentin (*Alonso*), Ion Gînju (*Antonio*), Loredana Țuțuianu (*Spectru, Duhuri*). Spectacolul este jucat în limba română, cu traducere în engleză. Participarea la Festival este sprijinită de ICR București, prin Programul „Cantemir”, Culture by Request.

Teatralitate retro

Pe cei de la **Footsbarn Travelling Theatre** i-am descoperit la începutul anilor 2000, când, la Festivalul Internațional de Teatru de la Avignon se juca, cu foarte mare succes, una dintre producțiile lor, *Revizorul* de Gogol. Ceea ce atrăgea atenția asupra artiștilor aceștia era nu doar calitatea montării, ci și stilul lor de a face teatru. *Footsbarn* nu doar face teatru, ci îl trăiește, pentru că a preluat întru totul maniera trupelor ambulante de odinioară, care locuiau, lucrau și călătoreau împreună în căutarea publicului. O formulă mai puțin obișnuită pentru prezentul istoric, dar deloc anacronică, în fond, pentru că nu există instituție teatrală care să nu fie obsedată de relația ei cu publicul, care să nu caute orice ocazie pentru a-și întâlni spectatorii. „Călătoria ca mod de viață” a fost filosofia pe care a afirmat-o *Footsbarn* încă de la crearea companiei. Asta se petrecea în 1971, la Cornwall, în sud-vestul Angliei, când Oliver Foot și John-Paul Cook au decis să reînvie tradiția teatrului medieval, a trupelor nomade, încercând să-și cucească auditoriul prin povești simple, comice, pe înțelesul tuturor. Foot și Cook au mai găsit câțiva colaboratori interesați de proiectul lor și și-au început activitatea în hambarul („barn”) lui Foot, care a dat și numele companiei: *Footsbarn Theatre*. Dorința trupei era să joace în spații publice, unde să se adreseze direct publicului, într-o comunicare nesofisticată, dar încărcată de emoție, în amintirea unei practici uitată, păstrată numai în enciclopediile teatrale. Această filosofie artistică au experimentat-o în împrejurimile Cornwall-ului, prezentându-și producțiile

de început în piețe, parcuri, școli și săli de festivități. În 1971, trupa, compusă din actori care studiaseră arta teatrală în Europa și peste Ocean, în Statele Unite, au achiziționat un cort și, în noul context, s-au decis să adopte stilul de viață al artiștilor de circ: trăiesc în rulote, se mută dintr-un loc în altul, întreg patrimoniul trupei este încărcat în camioane, caravana, compusă din vreo 20 de autovehicule viu colorate, migrând în căutarea amatorilor de teatru. Pentru a avea copii aproape, în 1980 a fost inaugurată și o școală proprie, grija unui profesor angajat cu normă întreagă, care îi deprinde pe descendenții celor de la *Footsbarn* tot ceea ce învață elevii în unitățile de învățământ clasice. În același an, 1980, din motive economice, *Footsbarn* a decis să părăsească Anglia, începând un turneu în jurul lumii, care a durat un deceniu. Australia, Portugalia, Spania, U.R.S.S., Niger au fost câteva dintre escalele mari. Din fiecare loc de popas, au câștigat aderenți și au învățat lucruri noi. Multiculturalitatea a devenit o nouă trăsătură a lui *Footsbarn*, nu numai la nivelul alcătuirii trupei, ci și în planul creației. Diversitatea culturală și lingvistică acționează ca elemente federatoare. *Footsbarn* funcționează pe principiul deplinei egalități. Echipa are în prezent 31 de membri – actori, administratori, tehnicieni –, care primesc, fără nicio excepție, același salariu. Toată lumea lucrează de la egal la egal la montarea cortului, a decorurilor și la realizarea noilor producții. Același principiu al egalitarismului se manifestă și în plan artistic. Noile proiecte sunt creații colective, în realizarea cărora individualitatea, libertatea și creativitatea fiecăruia sunt chemate să se exprime: alegerea piesei, distribuția, decorurile, costumele, accesoriile, mecanica. Fiecare cunoaște mai multe meserii practice, pentru a putea interveni în cât mai multe moduri și a participa activ la viața micii comunități.

În 1990, cuceriți de farmecul unui sat din regiunea Allier, în centrul Franței, Hérisson, au decis să cumpere, evident tot împreună, un complex de clădiri, La Chaussée, devenit punct matcă. Acolo înseamnă acasă pentru *Footsbarn*. Iar vara se desfășoară cursuri specifice pentru profesioniști ori amatori. În iulie–august, unul dintre ateliere va fi susținut de celebra Nola Rae, maestră a artei pantomimice, specialistă în „a vorbi fără cuvinte”. *Footsbarn* vizează un teatru viu, fără frontiere, deschis la elemente foarte diferite. Măștile, dansul, muzica, pantomima, bufonada sunt mijloace de expresie curente. Limbile naționale nu constituie o barieră în comunicare, iar spectacolele sunt astfel construite încât să poată fi receptate adecvat chiar și de necunoscătorii limbii în care sunt jucate.

Footsbarn recunoaște că are o slăbiciune pentru Shakespeare, pe care, în cele peste trei decenii de activitate artistică, s-a străduit să-l facă inteligibil tuturor, inclusiv celor din satele izolate pe unde au ajuns. Cel mai nou titlu shakespearian este **Visul unei nopți de vară**, reluarea unei versiuni anterioare datând din 1990. E o mizanscenă care te atrage prin atmosfera idilică, de serbare câmpenească și teatru popular, așa cum se practica odată. Comunicare directă, netrucată, realizată pe calea emoțiilor primare, asta consideră *Footsbarn* că e misiunea lui artistică. Spectacolul se prezintă la orele serii, într-un cort cu aproximativ 400 de locuri, instalat la Lille, de fapt la Villeneuve d'Ascq, în zona metropolitană, într-o

parcare. *Footsbarn* a fost *special guest star* al *Festival Interuniversitaire du spectacle vivant 2009*, manifestare inclusă în programul *Lille 3000*. Se joacă fără microfoane ori alt tip de sonorizare, *live* inclusiv secvențele muzicale. Distribuția e cosmopolită: actori englezi, francezi, indonezieni, japonezi (compania are acum 16 actori de 11 naționalități), vorbind limba lui Shakespeare cu un accent străin foarte haios. În rolul *Titaniei*, Akemi Yamauchi, rostește atât de stâlcit, încât abia dacă înțelegi ce zice. Nu e deloc supărător, ba chiar mărește comicul, pentru că reprezentația reușește performanța unei conexiuni speciale cu publicul. Mesajul e dincolo de vorbe, iar asta a devenit una dintre însușirile care fac marca *Footsbarn*. Înscenat simplu, se apelează la mijloace ce țin de teatrul de bălci, de *commedia dell'arte*, de circ, de variante culturale în care tradițiile sunt conservate cu sfințenie, precum cele japoneze și balineze. Pentru că o altă trăsătură care singularizează munca acestor artiști unici este deschiderea pe care o au spre tot soiul de influențe, știința de a le topi în montările proprii, într-un eclectism asumat, care place.

Scena e semicirculară, iar spațiul scenografic e etajat. Se joacă pe o estradă puțin înălțată față de nivelul la care stau spectatorii, ei înșiși așezați în amfiteatru, pentru vizibilitate. Punctul central al decorului e un arbore cu o tulpină contorsionată, în al cărui frunziș se află o mică platformă, ca la căsuțele din copac, pe care se și joacă. Plasați în stânga, instrumentiștii, polonezul Pawel Paluch și indianul Chandran Veyattumnal, ca doi oameni-orchestră, cântă la tot felul de instrumente exotice, eliberând sunete ciudate, conferind universului sonor, din care fac parte și vocile actorilor, o aură exotică.

Culorile sunt patinate, nuanțele pale contrastând, de pildă, cu roșul ciuperțelor magice, cu ținutele suitei regale ori cu floarea uriașă, galbenă, între petalele căreia flirtează *Titania* și meșterul *Fundulea*, animalizat prin adăugarea unui cap de măgar imens, foarte real. Se joacă la vedere, se folosesc păpuși supradimensionate, pe tijă, ca la paradele stradale, unele personaje poartă măști (semănând frapant cu cele asiatice, din a căror tradiție *Fredericka Hayter*, realizatoarea lor, s-a inspirat; *Puck*, de pildă, arată exact ca un luptător japonez). Unii au cocoașă, burtă ori chelii false, unii sunt pitici, altul poartă dinți exagerați. Fiecare interpretează mai multe roluri, fără să se prefacă, *Paddy Hayter* e și *Fundulea*, dar și *Lysander* și un spirit al pădurii, într-o interșanjabilitate care nu creează confuzie, întrucât sunt identificate similitudini ori continuități, și fără ca vârsta biologică să afecteze vârsta dramaturgică a personajelor. Toți cei șapte din distribuție (*Paddy Hayter*, *Mas Soegeng*, *Caroline Piette*, *Muriel Piquart*, *Paddy Hayter*, *Vincent Gracieux*, *Joseph Cunningham*) sunt actori cu multiple talente, bine antrenați, din bagajul cărora nu lipsește știința de a cânta, a jongla, a face clownerie, a juca în spatele unei măști, pentru care spunerea unui text e numai o parte a actului actoricesc. Tehnica de scenă e deliberat ignorată, tocmai pentru ca mesajul să ajungă frust la privitori. Rezolvările sunt firești, nesofisticate, dar mijloacele sunt surprinzătoare. Luminile sunt simple, colorate (albastru pentru nopți, de exemplu), dar magice. Nu lipsesc confetti, focul, fluierile, ca la circ. Textura spectacolului are un aspect retro, fără să fie desuetă, ci foarte plăcută.